

**КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ
ГЕРМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра англійської
філології і філософії мови**

**СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни**

«Філософія»

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки (03 Гуманітарні науки)

спеціальність B11 Філологія (035 Філологія)

спеціалізація B11. 041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

освітньо-професійна програма Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	англійської філології і філософії мови
Факультет	германської філології і перекладу
Викладачі	Комісар Людмила Петрівна, кандидат філософських наук, доцент liudmyla.komisar@knlu.edu.ua
Статус дисципліни	нормативна
Курс, семестр	II, III
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Мова викладання	українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	У курсі розкривається теоретична і практична філософія як атрибут життєдіяльності людини та форма самосвідомості культури, із розглядом онтологічних засад відношення людини до світу та самої себе. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі. Модуль «Філософія між культурою споглядання і практичною дією» розкриває, зокрема, актуальні проблеми філософії свідомості: культурну царину свідомості, свідомість і самосвідомість, феномен несвідомого, співвіднесеність сучасних когнітивних наук та філософії. У курсі значна увага приділена лінгвістичному повороту в філософії XX ст.: трансформації від метафізики / філософії свідомості до аналітичної філософії / philosophy of mind, з «критикою мови» як методологічної процедури та практиками сучасних мисленнєвих експериментів. Досліджується і генеза феномена людини та її сутнісних сил, засади «людиномірності» історії та культури; життєвий світ людини як соціум, питання про homo sapiens / homo socius; проблема сенсу та «суб'єкта» історії, парадокси ідеї прогресу в історичному

	поступі людства, феномен історичної пам'яті та метаісторичні ракурси історії. Важливе місце у курсі займає проектування теоретичного матеріалу на формування у студентів практичної здатності до здійснення критичного аналізу власних професійних досліджень, з орієнтацією в гібридних моделях глобалізації XXI ст., а також аналізу місця України в контексті сучасних глобалізаційних процесів.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Формування інтелектуальної, світоглядної та громадянської позиції студентів, критичної мисленнєвої суверенності, сприйнятливості до інноваційного етосу людини, здатності до комунікації і співбуття як консенсусу в сучасному цифровому глобалізованому світі.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Засвоєння курсу дозволить знати: - основні принципи філософського світовідношення, специфіку філософської запитальності, природу полемічності філософських систем між собою, прикметність сучасних типів філософського дискурсу; - концептуальний характер засадничих способів буттєвості людини (суспільство, практика, комунікація, виробництво тощо); - історичні типи світовідношення людини та соціокультурні передумови їх принципових трансформацій; - основні тенденції руху національної свідомості і культури в контексті загальноцивілізаційного поступу; - ключові стратегії розв'язання основних соціокультурних колізій сучасності; - стратегію формування нового типу суб'єктивності, природу духовних імперативів життєдіяльності сучасника та характер розгортання сучасної соціальної стратегії.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	- Розрізняти в системах філософського знання загальноцивілізаційні, національні та екзистенційні виміри, застосовувати зазначене розрізнення для формування власного ставлення до гуманістичних надбань людства; - орієнтуватись в особливостях різних форм засвоєння світу (наукова, філософська, етична, релігійна, художня тощо); - обґрунтовувати свою світоглядну позицію, ієрархію своїх життєвих цілей та ідеалів з опертям на культурні досягнення людства; - здійснювати рефлексію над власним життєвим досвідом, професійним та гуманітарним знанням, феноменами духовного життя суспільства; - володіти навичками критичного мислення, спрямованого на вміння раціонально і неупереджено сприймати виклики цифрової епохи; - використовувати інтелектуальний потенціал філософії для розбудови власного духовного світу та майбутнього професійного становлення; - навчитися толерантно ставитися до інших світоглядних позицій, притаманним мільтикультурному глобалізованому соціуму, із врахуванням навичок міжкультурної комунікації; - формувати об'єктивний теоретико-методологічний бекграунд для майбутньої професійної роботи та практичної реалізації власних дослідницьких інтересів.
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції (14 год), практичні (16 год), самостійна робота (60 год).
Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Філософія між культурою споглядання і практичною дією»: 1. Філософія як духовний атрибут життєдіяльності людини та форма самосвідомості культури 2. Культура мислення і світоглядні горизонти філософії: граничні засади аксіологічного світорозуміння і світовідношення

	3. Класичний і посткласичний онтологічний дискурс: філософська онтологія як альтернатива «буття / небуття» в метафізичному та екзистенційному вимірах 4. Континуальність буття: простір і час як форми присутності людини у бутті. Світ повсякденності, сенс життя, смерть / безсмертя в горизонті онтологічної рефлексії 5. Філософія свідомості: культурна царина свідомості. Свідомість пізнавально-теоретична і самосвідомість етико-практична крізь призму кореляції когнітивних наук і філософії 6. Лінгвістичний поворот в філософії XX ст.: від метафізики і/як філософії свідомості до сучасної аналітичної філософії і/як philosophy of mind. «Критика мови» як методологічна процедура. Мисленнєві експерименти 7. Філософська антропологія: феномен людини та її сутнісних сил як засади «людиномірності» історії та культури. Людина / персону / особистість: аксіологічні виміри сучасної метаантропології. Штучний інтелект як виклик людству 8. Соціальна філософія: життєвий світ людини як соціум. «Питання про homo sapiens» є в той же час і питанням про homo socius». Моральні виміри поняття «практика» в сучасному соціумі 9. Філософія історії: проблема сенсу та «суб'єкта» історії. Парадокси ідеї прогресу в історичному поступі людства. Феномен історичної пам'яті та метаісторичні ракурси історії: актуальні виклики в Україні 10. Сучасні глобалізаційні процеси та гібридні моделі глобалізації. Україна в контексті сучасних глобальних / локальних / глокальних процесів. Екотренди як імперативи сучасної техногенної цивілізації
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	50 балів комплексна аудиторна робота + 50 балів МКР=100 балів 90-100 А зараховано 82-89 В зараховано 75-81 С зараховано 66-74 D зараховано 60-65 E зараховано 1-59 FX не зараховано
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Наявність базових знань на рівні повної загальної освіти з історії, логіки, етики, культурології, української та англійської мов
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна (базова навчально-методична): 1. Баумейстер, А. (2017). Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни філософії: <i>наук. посіб.</i> Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2. <i>Європейський словник філософії</i>: Лексикон неперекладностей. (2011-2024). Томи 1-5 / Кассен Б. (Укл.). Київ: ДУХ І ЛІТЕРА. 3. Комісар, Л.П. (2021). Філософія: <i>навчально-методичний посібник з дисципліни «Філософія»</i>. Напрями підготовки: 035 Філологія; 014 Середня освіта; 053 Психологія; 242 Туризм; 075 Маркетинг; 073 Менеджмент. Київ: КНЛУ. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/1427 4. Комісар, Л. П. (2022). Метадисциплінарність сучасної філософії в оптиці практичних вимірів. <i>Вісник Національного авіаційного університету</i>. Серія: Філософія. Культурологія: <i>Збірник наукових праць</i>. 2 (36), 45-50. URL: https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/16970 5. Комісар, Л. (2024). Культура мислення як сучасний тренд: теоретичні і прикладні аспекти. <i>Вісник Національного авіаційного університету</i>. Серія: Філософія. Культурологія: <i>Збірник наукових</i>

- праць. I (39), 42-47. URI: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/18450>
6. Комісар, Л.П. (2024). Актуалізація «полілогу про людину» у європейській традиції філософської антропології. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць*, 2 (40), 30-35. URI: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/19324>
 7. Лакс, М. (2021). *Метафізика: сучасний вступний курс* Пер. з англ. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
 8. Рассел, Б. (2023). *Історія західної філософії* / Пер. з англ. Ю. Лісняка і П. Таращука. Київ: Фоліо.
 9. Фюрст, М., Тринкс, Ю. (2018). *Філософія: підручник* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського.
 10. Х'юмер, М. (2024). *Знання. Реальність. Цінність: Вступ до аналітичної філософії майже для всіх* / Пер. з англ. М. Є. Бистрицького. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
- Тексти-першоджерела (сучасні переклади):**
1. Арістотель. (2022). *Метафізика* / Пер. з гр. О. Панича. Київ: Темпора.
 2. Гусерль, Е. (2020). *Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії. Книга 3. Загальний вступ до чистої феноменології* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Харків: Фоліо.
 3. Кант, І. (2022). *Критика сили судження* / Пер. з нім. В. Терлецького. Київ: Темпора.
 4. Меясу, К. (2024). *Після скінченності* / Пер. з фр. А. Ріпи. Київ: Контур.
 5. Ніцше, Ф. (2018). *Ранкова зоря. Думки про моральні пересуди* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ: Темпора.
 6. Орвелл, Дж. (2021). *1984* / Пер. з англ. Київ: Видавництво Жупанського.
 7. Пінкер, С. (2022). *Добрі янголи людської природи. Чому в світі панувало насильство і чи стало його менше?* / Пер. з англ. О. Ємельянової. Київ: Наш формат.
 8. Торо, Г. Д. (2020). *Волден, або Життя в лісах* / Пер. з англ. Я. Стріхи. Київ: Темпора.
 9. Франкл, В. (2020). *Людина в пошуках справжнього сенсу* / Переклад з англ. О. Замойської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
 10. Фромм, Е. (2019). *Втеча від свободи* / Пер. з англ. М. Яковлева. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
 11. Фромм, Е. (2020). *Мати або бути?* / Пер. з англ. Г. Яновської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
- Додаткова:**
1. *Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку.* (2014). / За науковою редакцією А.С. Синиці. Львів: Літопис.
 2. *Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO.* (2017). / За науковою редакцією В.П. Мельника та А.С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
 3. Бистрицький, Є., Зимовець, Р., Пролеєв, С. (2020). *Комунікація і культура в глобальному світі.* Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
 4. *Визначальні виміри сучасного філософсько-антропологічного знання.* (2013). / Зб. наук. праць: Філософсько-антропологічні студії. Київ: Стилос.
 5. Єрмоленко, А. (2021). *Інтеріоризація інтерсуб'єктивності в «Я»-концепті та співвідповідальність у трансцендентальній прагматичі.* (Сучасна філософія розуму: перспективи розвитку). *Філософська*

	думка, 6. 6-15. URL: https://doi.org/10.15407/fd2020.06.006 6. Комісар, Л. П. (2021). Тріада «розуміння – пояснення – пізнання» в «герменевтичній ситуації» сучасної епістемології. <i>Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць</i>, 161. (Ч. 2. Філософські науки.), 32-36. URL: http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=248 7. Комісар, Л.П. (2017). Про сучасну філософію, університет і компетентнісний підхід у філософській освіті. <i>Університетська кафедра</i>, 6, 129-136. 8. Комісар, Л.П. (2022). Автентичність і екологія як аксіологічні тренди постпандемічного світу, або перевідкриваючи “словник цифрової епохи”. <i>Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць</i>, 1 (35), 43-48. URL: https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/16536 9. Комісар, Л.П. (2023). Нові горизонти дискурсу ідентичності як виклик ребрендингу універсалістської макроетики. <i>Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць</i>, 1 (37), 41-46. URL: https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/17573 10. Лютий, Т. (2020). <i>Культура припад і спротиву</i>. Київ: Темпора. 11. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень (2021). / Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-К. (Ред.). / Пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА. 12. Петрочеллі, Дж. (2025). <i>Що за маячня? Ефективна протидія фейкам, конспірології та обману</i> / Пер. з англ. О. Асташової. Київ: Наш формат. 13. Петрушенко, В. (2018). Структура та розвиток знання: закономірності пізнавального процесу. <i>Гуманітарні візії, Том 4, Число 2</i>, 46-50. 14. Хейлз, К. (2013). <i>Як ми стали постлюдством</i>: Віртуальні тіла в кібернетиці, літературі та інформатиці. / Пер. з англ. Київ: Ніка-Центр. 15. Wittgenstein, L. (2024). <i>Tractatus logico-philosophicus: a new translation</i>; translated and introduced by Damion Searls; with a foreword by Marjorie Perloff. New York, NY: Liveright Publishing. Додаткові ресурси: 1. Електронна бібліотека Гумер. URL: http://www.gumer.info/ 2. Електронна бібліотека Іхтіка. Багато літератури з філософії: книжки, автореферати, дисертації, статті, збірники матеріалів конференцій і підручники з філософських дисциплін. URL: http://ihtika.netl 3. Поведінкова етика. / Серія університетських модулів: Добročесність та етика. Організація Об'єднаних націй. Відень. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_8_final_UKR.pdf 4. Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою). URL: http://plato.stanford.edu/ 5. Цикл «Filosofos». URL: http://platonanet.org.ua/load/filmy_po_filosofii/velikie_filosofy/49
Форми і способи поточного та семестрового контролю	Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС. Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі <i>вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (заліку). Форми та критерії оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання: поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Форми семестрового оцінювання студентів:

- 1.тест;
2. індивідуальні та колективні проекти;
- 3.усне і письмове опитування;
4. колоквіум;
5. експрес-контроль;
6. задачі з логіки.

Виконання МКР. МКР передбачає використання як загально-філософських, так і загальнонаукових методів (зокрема, застосовуються системний та компаративний підходи, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення), тобто як теоретичні, так і емпіричні методи.

Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі у такий спосіб:

«5» («відмінно») - 50 балів: повна ґрунтовна систематизована відповідь з елементами інновації;

«4» («добре») - 40 балів: повна правильна відповідь, не завжди систематизована, із незначними неточностями, з продуктивними елементами (перераховані всі відношення між поняттями);

«3» («задовільно») - 30 балів: репродуктивне відтворення навчального матеріалу; неповна правильна відповідь (надані не всі необхідні уточнення щодо тлумачення понять, перераховані не всі відношення між поняттями); фрагментарна відповідь без жодних коментарів; відповідь містить помилки;

«2» («незадовільно») - 20 балів: містить помилки та прогалини у знаннях; частково перераховані відношення між поняттями, наявні безуспішні спроби виконати завдання;

0 балів: відсутність відповіді.

Підсумкове оцінювання: залік

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74

	Незадовільно	0 – 59	
	Зараховано	60 – 100	
	Не зараховано	0 – 59	

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

проф. Ізотова Н.П.